



Broj: 03-45.1-34-619-2/20  
Istočno Sarajevo, 14.5.2021. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 46. sjednici BAS/TC 11, održanoj 22.05.2020. godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH) odobrava:

## POSLOVNI PLAN BAS/TC 11 *Nafta i naftni derivati*

### 1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 11, *Nafta i naftni derivati* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 11) obuhvata standardizaciju u oblasti nafte i naftnih derivata, petrohemijske, prirodnog gasa, metoda mjerenja, uzrokovanja i ispitivanja nafte i naftnih derivata, mineralnih ulja, biogoriva, maziva i industrijskih ulja.

BAS/TC 11 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

- CEN/TC 12, *Materijali, oprema i konstrukcije na vodi za industrije nafte, petrohemijske i prirodnog gasa;*
- CEN/TC 19, *Gasovita i tečna goriva, maziva i srodni proizvodi, naftnog, sintetičkog i biološkog porijekla;*
- CEN/TC 46, *Kamini za tečna goriva;*
- CEN/TC 47, *Gorionici koji raspršuju ulje i njihove komponente - Funkcija - Sigurnost – Ispitivanja;*
- CEN/TC 441, *Označavanje goriva;*
- ISO/TC 28, *Naftni proizvodi i maziva;*
- ISO/TC 67, *Materijali, oprema i konstrukcije na vodi za industrije nafte, petrohemijske i prirodnog gasa;*
- ISO/TC 109, *Gorionici za tečna i gasna goriva;*
- ASTM D02, *Naftni proizvodi, tečna goriva i maziva;*

BAS/TC 11 je formiran Rješenjem direktora Zavoda za standardizaciju, mjeriteljstvo i patente o formiranju Tehničkog komiteta br. IP –1426/98-02 od 28.04.1998. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 11 br. 03-45.1-34-676-1/19 od 24.05.2019. godine.

---

Tehnički komitet BAS/TC 11 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 11 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 11 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

## 2. Poslovno okruženje

### 2.1 Opšte

Preuzimanjem evropskih i međunarodnih standardima ostvaruju se preduslovi za usaglašavanje proizvoda i usluga. Standardizacija proizvoda i usluga, metoda utvrđivanja usaglašenosti kvaliteta i smanjenja štetnih uticaja na životnu sredinu utiče na poboljšanje aspekta sigurnosti, kao i na eliminisanje barijera za komercijalnu trgovinu na međunarodnom tržištu. Za donošenje harmonizovanih BAS standarda zainteresovani su svi, od državnih i entitetskih institucija, privrednih subjekata do pojedinaca. Harmonizacijom standarda omogućava se efikasnija liberalizacija tržišta i poboljšavaju uslovi za povećanje konkurentnosti na tržištu, kao i sprječavanje monopola.

Najvažniji ekonomski, tehnički, zakonodavni, pravni, politički i društveni indikatori koji opisuju poslovno okruženje u industrijskom sektoru, za proizvode, materijale i druge posebne oblasti standardizacije, koji su u vezi sa predmetom rada ovog komiteta i koji mogu imati značajan uticaj na proces donošenja standarda obrađeni su detaljnije u daljem tekstu.

Goriva koja se koriste u cestovnom transportu na teritoriji Evropske unije mora da ispunjava stroge zahtjeve kvaliteta da bi se zaštitilo zdravlje ljudi i životna sredina i osiguralo da motorna vozila mogu na bezbjedan način prelaze iz jedne zemlje u drugu.

Kvalitet goriva naftnog porijekla pomaže u smanjenu emisije gasova sa efektom staklene bašte i zagađenja vazduha. Cilj Evropske unije je da se uspostavi jedinstveno tržište i kvalitet goriva naftnog porijekla i osigura da motorna vozila mogu raditi na osnovu kompatibilnosti goriva.

Ključne EU Direktive u ovoj oblasti naftnih derivata su:

- [Direktiva 98/70/EC Kvalitet benzina i dizel goriva - Integralna verzija](#)

- [Direktiva \(EU\) 2015/652 Metode izračunavanje i zahtjevi u vezi sa izvještavanjem u skladu sa Direktivom 98/70/EC;](#)
- [Direktiva 2009/30 / EC Izmjena EU Direktive 98/70/EC u pogledu specifikacije benzina, dizelskoga goriva i gasnog ulja i uvođenju mehanizma praćenja i smanjivanja emisija stakleničkih gasova;](#)

Potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) Bosna i Hercegovina se obavezala usklađivanje propisa i tehničke regulative sa pravnom stečevinom EU. Prethodno navedene EU Direktive nisu transponirane u nacionalno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Odlukom o postupku usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa pravnom tekovinom Evropske unije (Sl. glasnik BiH broj: 75/16) obrađivač propisa bi trebao da radi na preuzimanju EU Direktiva iz oblasti nafte i naftnih derivata u pravni sistem Bosne i Hercegovine. U EU Direktivama se vrši pozivanje na evropske standarde kojima se vrši definisanje tehničkih zahtjeva. U ovoj predmetnoj oblasti nafte i naftnih derivata redovno se preuzimaju svi evropski standardi putem ovog tehničkog komiteta, a ključni evropski standardi se preuzimaju metodom prevoda i u skladu sa potrebama rade se nacionalni dodaci koji omogućavaju primjenu standarda u potpunosti.

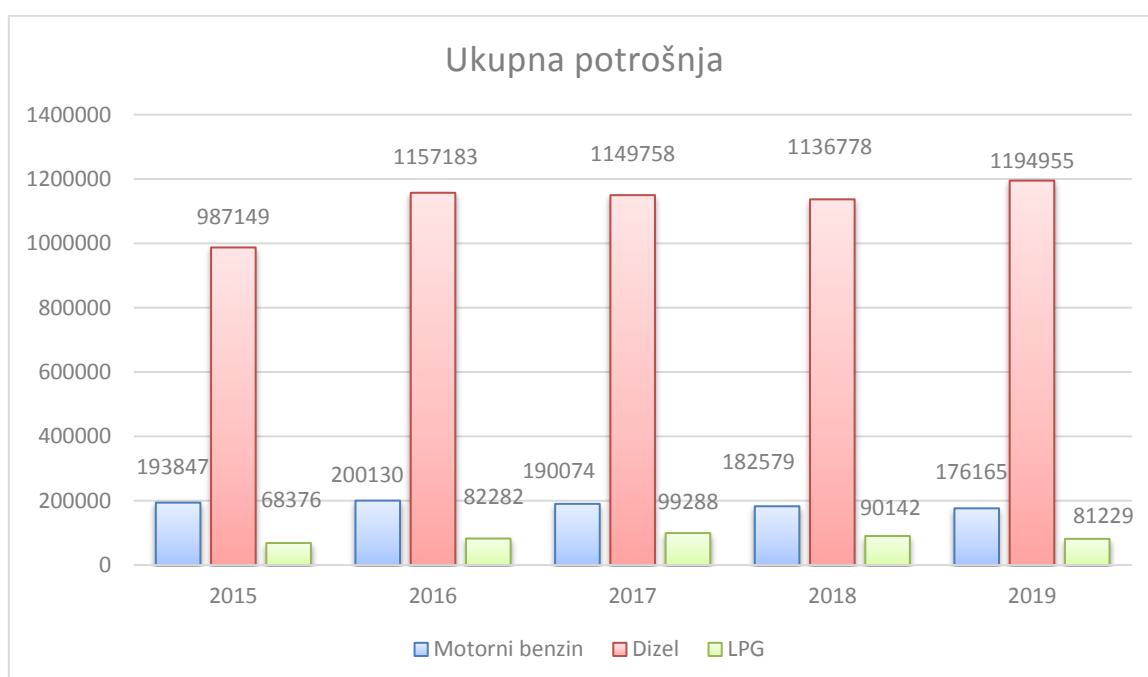
Važeću zakonsku regulativu u Bosni i Hercegovini, vezanu za oblast tečnih naftnih goriva je Odluka o kvalitetu tečnih naftnih goriva ("Sl. glasnik BiH", br. 27/02, 28/04, 16/05, 14/06, 22/07, 101/08, 71/09, 58/10 i 73/10);

## 2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Broj akreditovanih tijela iz područja nafte i naftnih derivata (podaci sa zvaničnog web sajta Instituta za akreditovanje BiH na dan 14.05.2021. godine). Izvor Institut za akreditovanje Bosne i Hercegovine.

- 9 Akreditovanih laboratorija prema BAS EN ISO/IEC 17025, za različita područja; i
- 9 Akreditovanih inspekcijских tijela prema BAS EN ISO/IEC 17020;

Prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku BiH ukupna potrošnja goriva u BiH po godinama u tonama.



---

## 2.3 Zahtjevi tržišta

Nafta i naftni derivati predstavljaju robu kojom se trguje u velikim količinama na svjetskom nivou. Na osnovu sadašnjih i predviđenih trendova u poslovima trgovine naftnim derivatima, očekuje se da posao i dalje bude u stanju neprestane promjene, sa sve većim naglaskom na kvalitet proizvoda u ciljem zaštite životne sredine. Predviđa se i unapređivanje poslovanja na poljima sigurnosti, zaštite životne sredine i zdravlja, kao i uvođenje strožijih specifikacija za proizvoda zbog promjena u tehnologiji. Ove promjene će uticati kako na proizvođače tako i na krajnje korisnike/potrošače.

Zahtjevi za kvalitet tečnih naftnih goriva u Bosni i Hercegovini su niži u osnovu na zahtjeve za kvalitet tečnih naftnih goriva u Evropskoj uniji i regionalnim zemljama i samim tima omogućen je uvoz nafte i naftnih derivata čiji kvalitet ne zadovoljava zahtjeve kvaliteta drugih zemalja.

Entitetska ministarstva svake godine pripremanju i sprovode program monitoringa što podrazumijeva uzimanje uzoraka i kontrolu kvaliteta tečnih naftnih goriva na prodajnim mjestima. Na taj način potrošačima će se isporučivati kvalitetnije gorivo, a distributeri koji vrše distribucije tečnog naftnog goriva koje ne zadovoljeva zakonske i regulatorne zahtjeve biće sankcionisani.

## 2.4 Aspekti zaštite životne sredine

Nafta i njeni derivati su osnova modernog industrijskog razvoja, ali nažalost istovremeno i osnovni zagađivači životne sredine. Zagađivanje životne sredine naftnim derivatima je najmasovnije i najšire rasprostranjeno, počev od individualnih uticaja od strane čovjeka kao korisnika motornih vozila i drugih mehaničkih sistema do kontinualnog uticaja svih grana industrije i svih oblika privrednih djelatnosti. Saglasno svim dosadašnjim rezultatima istraživanja, naftni derivati se smatraju veoma štetnim kontaminantima životne sredine.

Kada nafta ili naftni derivati sagorijevaju, proces sagorijevanje nije kompletan. To znači da se pri tom procesu, osim vode i ugljen-dioksida, stvaraju dodatna jedinjenja koja su toksična. Primjeri ovih jedinjenja su ugljen-monoksid i metanol. Osim toga, čestice čađi zagađuju pluća ljudi i životinja i dovode do srčanih problema ili čak smrti jer je čađ kancerogena.

Sagorijevanje velikih količina naftnih derivata dovodi do stvaranja velikih količina ugljen-dioksida koji zadržava toplotu u našoj atmosferi. Također, neka organska jedinjenja, kao što je na primjer metan koji se oslobađa prilikom bušenja nafte, zadržava toplotu puno efikasnije od ugljen-dioksida. Čađ sprječava sunce da dopre do zemlje, što može dovesti do hlađenja zemljine atmosfere.

Uvođenjem strožijih zahtjeva za kvalitet tečnih naftnih goriva i primjenom biogoriva imaju direktni uticaj na smanjenje štetne emisije i zagađenje vazduha, pored toga potrebno je raditi na razviju alternativnih izvora energije i poboljšanju energetske efikasnosti. Standardi imaju značajnu ulogu u definisanju zahtjeva za kvalitet naftnih derivata, primjenu biogoriva, i alternativnih izvora energije i uspostavljanju energetske efikasnosti.

## 3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 11

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 11 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;

- 
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
  - zaštita potrošača;
  - uklanjanje prepreka u trgovini;
  - predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

#### **4. Zainteresovane strane**

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana.

#### **5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje**

##### **5.1 Ciljevi**

- Usvajanje standarda iz oblasti nafte i naftnih derivata, petrohemije, prirodnog gasa, klasifikacije, mjerenja, uzrokovanja, označavanja goriva, ispitivanja nafte i naftnih derivata, mineralnih ulja, biogoriva, maziva i industrijskih ulja, i u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
- Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

##### **5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva**

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 11 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 11;

- 
- Sprovedenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 11, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
  - Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
  - Informisanje članova BAS/TC 11 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

## 6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i prijedloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 11;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 11 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 11 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 11 i Instituta.

## 7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 11 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske<sup>1</sup> i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 11,  
2. a/a.

DIREKTOR

.....  
Aleksandar Cincar

---

<sup>1</sup> Sa glasanjem o razvoju evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata započeti će se kada Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a